

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Legnicy

o zasiłek chorobowy, zasiłek opiekuńczy i zasiłek macierzyński,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 19 lipca 2023 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 4 lipca 2022 r., sygn. akt V Ua 11/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącej na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Legnicy kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

[mc]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Legnicy V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 4 lipca 2022 r., V Ua 11/22, oddalił apelację odwołującą się J. K. oraz apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Legnicy od wyroku Sądu Rejonowego w Legnicy z 3 marca 2022 r., IV U 378/21, zmieniającego decyzję organu rentowego z 29 października 2021 r. w ten sposób, że uchylił nałożony na odwołującą się obowiązek zwrotu odsetek ustawowych za opóźnienie w kwocie

51.072,93 zł naliczonych od dnia następującego po dniu wypłaty nienależnie pobranego świadczenia do dnia wydania decyzji (pkt I); oddalił w pozostałym zakresie odwołania (pkt II) oraz zniósł wzajemnie koszty postępowania (pkt III).

Odwołująca zaskarżyła powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na oczywistą zasadność skargi. W ocenie skarżącej nie można uznać, że pobrane przez nią świadczenia w postaci zasiłku chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego były jej nienależne, skoro o jakichkolwiek zastrzeżeniach ze strony organu rentowego dowiedziała się dopiero z decyzji z dnia 10 grudnia 2018 r., zaś o ich nienależności z decyzji z dnia 29 października 2021 r. Tym samym trudno uznać, że świadomie wprowadziła w błąd organ rentowy, skoro o jakichkolwiek zastrzeżeniach dowiedziała się po wypłacie świadczeń, zaś w okresie od czerwca 2014 r. do grudnia 2018 r. była przekonana, iż pobrane zasiłki jej się należą.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia jej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Warunkiem skuteczności wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z powołaniem się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia

2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała istnienia powołanej przez siebie przesłanki przedsądu. Organ rentowy prawomocną decyzją z 10 grudnia 2018 r. ustalił brak podlegania przez skarżącą obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w spornym okresie. W zainicjowanym w związku z odwołaniem od tej decyzji postępowaniu, sąd ustalił, że „rejestracja działalności gospodarczej przez wnioskodawczynię miała na celu wyłącznie zgłoszenie się do ubezpieczeń społecznych, przy jednoczesnym zminimalizowaniu kosztów w tym zakresie i następnie uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego w jak najwyższej wysokości”. Tym samym, jak trafnie zauważył Sąd odwoławczy, nie można mówić o braku świadomości przez skarżącą

co do tego, że pobierane przez nią świadczenia były nienależne. Swoim celowym działaniem wprowadziła ona bowiem organ rentowy w błąd co do istnienia podstawy prawnej do pobierania świadczenia.

W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że obowiązek zwrotu świadczenia obciąża tylko tego, kto przyjął świadczenie w złej wierze, mając świadomość jego nienależności. Dotyczy to zarówno osoby, która została pouczona o okolicznościach dotyczących braku prawa do pobierania świadczenia (art. 84 ust. 2 pkt 1 ustawy systemowej), jak i osoby, która uzyskała świadczenie na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenie (art. 84 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej). Świadomość nienależności świadczenia może mieć źródło w pouczeniu udzielonym przez organ rentowy co do okoliczności powodujących konieczność zwrotu świadczenia bądź też może wynikać z zawinionego działania osoby, która spowodowała wypłatę świadczeń (wyrok Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2018 r., II UK 211/17, LEX nr 2530685 czy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2020 r., III UK 72/19, LEX nr 3168963).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c.

[mc]

(r.g.)